

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Термінознавство

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Англійська мова і література»
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 29 серпня 2023 року

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Термінознавство
Викладач (-і)	Яців Світлана Остапівна
Контактний телефон викладача	0508100971
E-mail викладача	svitlana.yatsiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок та четвер 14.50-16.10
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предмет дисципліни: навчальна дисципліна належить до циклу дисциплін професійної та практичної підготовки. У навчальному курсі висвітлюються основи прикладного термінознавства та термінологічної діяльності, покликані вирішувати проблеми термінологічного забезпечення перекладацьких проєктів, уніфікації термінології та контролю за вживанням термінології в текстах.</p> <p>Завдання курсу: курс побудовано відповідно до європейських традицій практично орієнтованого навчання. Теоретичний матеріал унаочнює достатній ілюстративний матеріал, орієнтований на формування навичок і вмінь тлумачно-перекладної термінографії.</p> <p>Ключові терміни: термін, терміносистема, термінознавство.</p> <p>Зміст дисципліни охоплює специфіку фахової термінології, методи дослідження явищ сучасної англійської мови, аналіз сучасних поглядів на дискусійні мовознавчі проблеми. Зазначений курс спрямований на розвиток здатності студентів самостійно набувати і удосконалювати знання та вміння через пошук, читання і реферування англомовної наукової літератури.</p> <p>Методи навчання: інтерактивна лекція, презентації, групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p> <p>Методи контролю: тестування, письмова робота, переклад текстів, речень.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Термінознавство» є ознайомити студентів з сучасним станом словникової науки та практикою укладання словників різних типів, продемонструвати зв'язок лексикографії і термінознавства з іншими лінгвістичними дисциплінами і визначити їх місце в лінгвістичній науці. Курс передбачає засвоєння основних понять лексикографії та термінознавства, загальну типологію словників, історію розвитку словникової справи, основні методи розробки структури словникової статті у словниках різних типів та основні прийоми лексикографічного аналізу, а також формування базових знань про функціональні та структурні особливості термінології; ознайомлення студентів зі спеціальними методами та прийомами аналізу термінологічної лексики, фахових словників.</p>	
4. Програмні компетентності	
<p>Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та освіти (педагогіки, психології, методики) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і педагогічної наук та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p>	

Загальні компетентності:

ЗК 4. Здатність бути критичним, самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з іноземної мови, мовознавства, літературознавства, перекладу.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися з професійних питань основною (англійською) та другою іноземними мовами.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов.

ЗК 13. Здатність проведення філологічних досліджень на належному рівні з урахуванням основних принципів захисту інтелектуальної власності.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, теорію та історію, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії англійської мови

ФК 7. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію, використовувати знання культури, історії і традицій народів мов, які вивчаються.

ФК 9. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 11. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань

5. Програмні результати навчання

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних

- джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.
- ПРН 9. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва
- слова, історію англійської мови і літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.
- ПРН 10. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, описувати соціолінгвальну ситуацію, використовувати знання культури, історії і традицій народів
- мов, які вивчаються.
-
- ПРН 12. Аналізувати терміни, визначати їхню взаємодію та характеризувати

<ul style="list-style-type: none"> • мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. • ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. • ПРН 21. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології, дотримуватися правил академічної доброчесності. 			
6. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		8	
практичні заняття		0	
самостійна робота		82	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	035 Філологія	3	Вибірковий
Тематика навчальної дисципліни			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
			сам. роб.
Тема 1. Нарис проблематики.		1	10
1. Історія розвитку українського термінознавства			
2. Теперішній етап розвитку української науково-технічної термінології			
3. Основні напрямки термінознавства			
Тема 2. Термін як одиниця терміносистеми: визначення та класифікація.		1	10
1. Визначення терміна та терміносистеми			
2. Основні ознаки термінів			
3. Класифікація термінів			
Тема 3. Структурно-семантичні особливості термінів.		1	10
1. Структура термінів: словотворчі типи			
2. Вмотивованість термінів			
3. Роль перекладу в поповненні термінологічної лексики			
Тема 4. Шляхи виникнення термінів.		1	10
1. Способи творення термінів			
2. Побудова термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів мови			
3. Побудова термінів шляхом використання запозичень			
4. Інші способи побудови нових термінів			
5. Шляхи утворення термінів на прикладі комп'ютерної англійської терміносистеми			
Тема 5. Основні прийоми перекладу термінів.		1	10
1. Способи перекладу термінологічних одиниць в науково-технічному тексті.			
2. Перекладацькі трансформації: лексичні, лексико-семантичні, граматичні, лексико-граматичні.			
3. Пам'ятка перекладачеві науково-технічних текстів			

Тема 6. Передача власних імен та назв при перекладі.		1		10
1. Відтворення українських слів та назв латиною. Системи української транслітерації.				
2. Особливості перекладу окремих груп назв.				
3. Передача абревіатур і скорочень				
Тема 7. Мовні паралелі та проблема «несправжніх друзів перекладача»		1		6
1. Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення.				
2. «Несправні друзі перекладача»: групи, причини виникнення.				
Тема 8. Термін у художньому тексті: особливості функціонування та перекладу.		1		6
1. Термінологічні одиниці в художньому тексті.				
2. Труднощі розпізнавання термінів у текстах літературних творів.				
3. Переклад термінів у художньому тексті.				
4. Пам'ятка перекладачеві.				
Тема 9. Термінологічне планування в Україні.				10
1. Принципи відбору зовнішньої та внутрішньої форми термінів.				
2. Кодифікація термінів.				
3. Стандартизація термінології.				
Разом		8	0	82
7. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Після завершення курсу студент отримує залік на основі оцінок за практичні заняття та підсумковий контроль. Максимальна кількість балів, які студент може отримати (за умов відвідування усіх практичних занять та написання контрольного перекладу) складає 60 балів.</p> <p>Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на практичному занятті); підсумковий (перевірка і обговорення індивідуальних портфоліо перекладача, залік).</p> <p>Розподіл балів за семестр Аудиторна / індивідуальна / самостійна робота 30 балів <i>Контрольні роботи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Переклад речень: 10 балів – Творча робота: 10 балів <p><i>Залік</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Переклад на українську мову оригінального художнього тексту (письмовий вид роботи): 20 балів – Переклад з української мови на англійську 5-ти речень на основі додаткових лексичних /фразеологічних одиниць (письмовий вид роботи): 10 балів – Портфоліо перекладача: 20 балів 			

	Разом 100 балів
Вимоги до письмових робіт	<p>Переклад 10-12 складносурядних/складнопідрядних речень з української мови на англійську.</p> <p>Творча робота – на зразок завдань підрозділів Writing .</p> <p>Переклад оригінального художнього тексту обсягом до 250 слів на українську мову.</p>
Семінарські заняття	<p>Відповідь студента на практичному занятті оцінюється за 4-бальною системою:</p> <p>5 балів – Студент вільно володіє навчальним матеріалом; висловлює свої думки; творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; комунікативні уміння та навички сформовані на високому рівні; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань.</p> <p>4 бали – Студент вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні граматичні помилки у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці; за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдань.</p> <p>3 бали – Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків; знайомий з основними поняттями навчального матеріалу; комунікативні уміння та навички сформовані частково; під час відповіді допускаються суттєві граматичні помилки; має елементарні нестійкі навички виконання завдань; планує та виконує частину завдань за допомогою викладача.</p> <p>2 бали – У студента не сформовані комунікативні уміння та навички; студент допускає велику кількість граматичних помилок, що ускладнює розуміння; студент не володіє навчальним матеріалом; виконує лише елементарні завдання, потребує постійної допомоги викладача.</p> <p>Середній бал за оцінки на практичних заняттях множиться на коефіцієнт 10.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Допуск до підсумкового контролю передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів), що враховує навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин та за написання підсумкової контрольної роботи (перекладу).</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумкове тестування (d-learn) передбачає максимальну оцінку 50 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А).</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2 на консультаціях</p>

	викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).
8. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u> Програмою курсу передбачена 1 письмова підсумкова контрольна робота (переклад) із максимальною оцінкою 15 балів.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Студент зобов'язаний відвідувати практичні заняття, а також виконувати самостійну роботу, необхідну для підготовки до практичних занять і контрольних робіт. Пропуски практичних занять без поважних причин знижують рейтинг студента, оскільки зменшують кількість балів, які виводяться шляхом додавання оцінок, отриманих студентом на практичних заняттях. Студент, який пропустив практичне заняття з поважної причини, має право на відпрацювання цього практичного заняття під час консультації.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Студент повинен вчасно приходити на заняття. Викладач може не допустити студента до заняття, якщо він/вона спізнився без поважної причини. – У випадку пропуску практичних занять без поважної причини, студент може бути не допущений до підсумкового контролю (екзамену), або його/її підсумкова оцінка буде знижена; – Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного, модульного та підсумкового контролю; – Студент має брати активну участь на практичних заняттях; – Студент повинен бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення дискусійних питань на заняттях; – Студент на свій вибір має зробити переклад 5 різножанрових текстів, що виносяться на індивідуальну роботу; – Студент може відпрацювати будь-яке пропущене з поважної причини заняття чи вид контролю; – Заборонено користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань. – У випадку порушення норм академічної доброчесності під час виконання завдань поточного, модульного чи підсумкового контролю, студент отримає «0» балів. – Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету; – Студент повинен неухильно дотримуватися правил внутрішнього розпорядку навчального закладу. 	
9. Рекомендована література	
<p><i>Основна</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Карабан В.І. Природа перекладацьких деформацій // Вісник КНУ: серія Іноземна філологія, 2007. 41. С. 27-31. (Бібліотека ПНУ) 2. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [Текст], Ч. 	

- 2:Лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні труднощі. Вінниця: Нова Книга, 2001. 302 с. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-92 Авторський знак: К21 Кількість примірників: 12 В наявності: 12)
3. Карабан В.І., Мейс Д. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову. Translation from Ukrainian into English: Посібник-довідник. Вінниця: Нова книга, 2003. 608 с. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К21. Кількість примірників: 6 В наявності: 6)
4. Карабан В.І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську мову [Текст] .-Вінниця: Нова Книга, 2003. 608 с. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К21 Кількість примірників: 9 В наявності: 9)
5. Кузнецов С.Ю. Аналіз перекладацьких помилок при перекладі текстів наукового стилю//Вісник КНУ: серія Іноземна філологія, 2005. 39. С. 45-48. (Бібліотека ПНУ)
6. Черноватий Л.М. Навчання письмового перекладу: навички та уміння етапу аналізу тексту оригіналу і вправи для їх формування // Філологічні трактати. Суми, Харків: Сумський державний університет, Харківський державний університет, 2012. 1. С. 126 – 131. (Бібліотека ПНУ)
7. Черноватий Л. М. Система вправ і завдань як категорія методики навчання перекладу//Іноземні мови. К.: Ленвіт, 2018. 2. С. 19 - 26. (Бібліотека ПНУ)
8. Ketola A. An Illustrated Technical Text in Translation. Trans-kom N 9 (1). Berlin, 2016. P. 79-97. (Бібліотека ПНУ) Електронний ресурс:
https://www.researchgate.net/publication/305626501_Translation_Diaries_of_an_Illustrated_Technical_Text_Translation_Students'_Conceptions_of_Word-Image_Interaction
9. Byrne J. Scientific and Technical Translation Explained: A Nuts and Bolts Guide for Beginners. Том 15 з серії Translation practices explained, St. Jerome Pub., 2012. 229 р.

Додаткова

10. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (спектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К68 Кількість примірників: 33 В наявності: 33)
11. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с.
12. (Бібліотека ПНУ: Шифр: 81.2Укр-922 Авторський знак: С91 Кількість примірників: 2 В наявності: 2)
13. Дьяков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. – К.: Вид. дім «КМ Academia», 2000 – 218 с.
14. Зацний Ю.А. Неологізми англійської мови 80-90 років ХХ ст. – Запоріжжя: РА «Тандем – У», 2007. – 395 с.
15. Єнікєєва СМ. Шляхи та способи утворення комп'ютерних термінів // Гуманітарний вісник. Серія: Іноземна філологія: Всеукр. зб. наук. пр. – Черкаси: ЧІТІ, 2001. – Число п'яте. – С. 144-146.
16. Кияк Т.Р., Науменко А.М., Огуй О.Д. Теорія та практика перекладу (німецька мова). Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Вінниця: Нова книга, 2006. – 592 с
17. Корунець І.В. Вступ до перекладознавства. Підручник. – Вінниця: Нова Книга, 2008 – 512 с.
18. Костенко Л.М. Вмотивованість терміна // Нова філологія. - №1 (12). – Запоріжжя: ЗДУ, 2002. – С. 380-382

Викладач
Яців Світлана Остапівна